

*Л. Калініна
О. Кокошинський
О. Онаць*

Шановні друзі! Пропонуємо вашій увазі Освітній пакет «Євроатлантична інтеграція України через освіту»: навчально-методичний посібник для вчителів і методистів (тренінговий курс), ініційований і підготовлений Асоціацією керівників шкіл України спільно з науковцями Інституту педагогіки АПН України, представниками обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти та вищих навчальних закладів, педагогами-практиками: керівниками та вчителями загальноосвітніх навчальних закладів та партнерами з Громадської Ліги Україна - НАТО.

Тренінговий курс є природною складовою Освітнього пакету, який присвячений задекларованим Україною зовнішньополітичним пріоритетам – Європейської і євроатлантичної інтеграції та створюється нами вже протягом кількох років з метою навчально-методичного забезпечення вивчення у загальній середній освіті питань, пов'язаних із проблемами міжнародної безпеки, діяльністю НАТО та Європейського Союзу, співробітництвом України з цими міжнародними інституціями.

Крім Навчально-методичного посібника, нами підготовлено Збірник навчальних планів і програм спецкурсів за вибором «Європейська та Євроатлантична інтеграція України через освіту» з підвищення кваліфікації вчителів та методистів, програми курсу за вибором (факультативів) для учнів 8-11 класів: «Україна-НАТО» та «Євроатлантична інтеграція і безпека України» з методичними рекомендаціями для вчителів.

Поступове розуміння безпеки України через освіту, можливості навчально-виховного процесу визначають мету і зміст пакету, оволодіння вчителями і методистами, керівниками шкіл ефективними методами і формами роботи з учнями та дорослими у системі науково-методичної роботи на різних рівнях і системі післядипломної педагогічної освіти.

Певним поштовхом для створення Освітнього пакету стала співпраця з провідними європейськими партнерами в Польщі, Словаччині, Чехії, Німеччині, Великобританії, Нідерландів, країн Прибалтики тощо.

Особливого практичного значення набула співпраця з польськими освітянами, зокрема Центральним осередком вдосконалення вчителів в Варшаві, які творчо врахували і розвивають багаторічний загальноєвропейський і національний досвід країн - членів ЄС і НАТО. В рамках плідної співпраці, ініційованої громадськими організаціями - Асоціацією керівників шкіл України, Громадською Лігою Україна - НАТО за сприяння Міністерства освіти і науки України, Міністерств закордонних справ України і Польщі, Посольства Республіки Польща в Україні та Посольства України в Республіці Польща, МФ «Відродження» та інших організацій відбуваються щорічні стажування з цих питань педагогічних працівників у Варшаві і регіонах України, в яких уже взяло участь більше 300 осіб. З урахуванням польського досвіду, його адаптації в Україні здійснюється проведення конференцій, семінарів-тренінгів, створюються центри євроатлантичної інтеграції в областях, проводиться підготовка в Україні тренерів з цих питань.

Здійснений переклад і видання в Україні і Польщі вже чотирьох українських версій Освітніх пакетів «Україна в Європі», «Євроатлантична інтеграція: досвід Польщі і України», «Євроатлантична інтеграція: міжнародний досвід», «Книги

тренера», посібників і навчальних програм підтвердив великий інтерес та бажання отримувати інформацію та нові знання у значної частини педагогічної спільноти. Але йдеться не про механічне і формальне ставлення до питань європейської та євроатлантичної інтеграції України, співпраці України з ЄС, НАТО та іншими міжнародними організаціями, їх інституціональних засад, а саме про навчальний і виховний процес як поступове осмислення та сприйняття, перш за все, спільних світоглядних принципів і європейських цінностей.

Як вчить, зокрема, польський досвід, включення до змісту навчальних програм зазначених проблем міжнародної безпеки, а в багатьох випадках, їх просте врахування, позитивно впливають не тільки на зміст, але і на загальну місію і бачення ролі навчального закладу, його інноваційного розвитку, зміцнення його співпраці з іншими зацікавленими державними установами і громадськими організаціями. Аналіз українських навчальних програм засвідчив, що навіть без запровадження спеціального курсу з інтеграційних питань, їх зміст, якнайменше з 10 шкільних предметів, декількох програм вищої школи, надає можливість поглибити розуміння інтеграційних процесів.

З урахуванням центральної ролі вчителя, викладача, керівника школи і методиста, рівня їх науково-методичної культури щодо поступового поглиблення розуміння цих питань, виключне значення має підготовка і перепідготовка тренерів, керівників шкіл, учителів, методистів, викладачів та їх подальше збільшення, яке значною мірою і визначило успіх цієї діяльності в Польщі. Досвід проведення подібних спільних семінарів в Україні, підтвердив їх актуальність і зацікавленість освітян щодо залучення до вивчення цієї тематики. Крім надання об'єктивної і сучасної інформації, навчальні програми і курси, які пропонуються, передбачають, значною мірою, інтерактивний характер як вивчення, так і викладання навчальних матеріалів з використанням методологічної і документальної бази, сучасних технічних засобів, активної участі учнів і студентів в процесі навчання. З цією метою вчитель (тренер) активно використовує ефективні навчання: форму ділової гри, розподіл на групи, презентації, анкетування, запитання і відповіді, напрацювання пропозицій, демонстрацію уривків із навчальних і документальних фільмів, програм, міжнародного досвіду тощо. Ці інтерактивні методи вже пройшли успішну апробацію під час низки всеукраїнських та регіональних навчальних заходів і тренінгів.

Важливою формою активізації інтересу і поширення інформації з питань Європейської та Євроатлантичної інтеграції України є проведення Конкурсів щодо обізнаності з питань міжнародної безпеки «Безпечна Україна. Безпечна Європа. Безпечний Світ», які вже протягом трьох років відбуваються в Україні спільно з міжнародними, зокрема, польськими і словацькими партнерами. Дуже важливо, що до Конкурсу залучаються не тільки учні, студенти, а й викладачі, державні службовці, батьки, міжнародні партнери. Участь в Конкурсі дає можливість накопичити дійсно вражаючий документальний та інформаційний матеріал, який стосується питань, які, як правило, недостатньо висвітлені в навчальних програмах.

Ми вважаємо, що особливістю Освітнього пакету «Євроатлантична інтеграція України через освіту» для тренерів і вчителів є послідовна спроба презентації поєднання корисного українського та міжнародного досвіду вивчення та викладання цієї проблематики, її інформаційної та навчальної бази. Це справді цікаві напрацювання, досвід та інноваційні підходи, які презентовані науковцями АПН України, фахівцями інститутів післядипломної педагогічної освіти, кращих українських керівників шкіл, учителів і міжнародних партнерів, які ми сподіваємось, будуть в нагоді, як для освітян, так і для всіх, хто цікавиться питаннями реалізації інтеграційних процесів України через освіту.

Користуючись нагодою, висловлюємо щире подяку авторам освітніх пакетів,

тренерам Центрального Осередку Вдосконалення Вчителів у Варшаві, Міністерству освіти та Міністерству закордонних справ Республіки Польщі, Посольствам Республіки Польща в Україні та Посольству України в Республіці Польща, МФ «Відродження» та Фундації ім. С.Баторія, іншим організаціям - партнерам за надання змоги навчатися в Україні і Польщі та за можливість використовувати при підготовці Освітнього пакету і в практичній діяльності матеріалів, підготовлених польськими колегами.

Особлива вдячність Міністерству освіти і науки України за підтримку проекту «Європейська та євроатлантична інтеграція України через освіту» і можливість надрукувати Збірник навчальних планів і програм спецкурсів за вибором з підвищення кваліфікації вчителів та методистів, програм з методичними рекомендаціями для учнів 8-11 класів: «Україна-НАТО» та «Євроатлантична інтеграція і безпека України», Освітній пакет «Європейська та євроатлантична інтеграція України через освіту»: навчально-методичний посібник для тренерів та вчителів.